

Slovenski dom

Štev. 30

V Ljubljani, sreda 7. februarja 1940

Leto V

Nemčija zanikuje vesti o svojem posredovanju med Finsko in Sovjeti

Razlog za posredovanje naj bi bil nemški strah pred morebitno fronto na vzhodu

Berlin, 7. febr. o. V nemških vladnih krogih uradno zanikujejo vesti, da bi mislila Nemčija posredovati za ustave sovražnosti in za pomiritev med Sovjetsko Rusijo in Finsko. Te vesti so se razširile sprito dejstva, da sta te dni dopotovala v Berlin nemška poslanika iz Moskve in iz Helsinkija. Nemška vlada sodi, da spor med Finsko in Sovjeti nje ne zadeva, zaradi česar se bo izogibala vsake akcije, ki bi jo utegnala posredno ali neposredno zaplesti v ta spor.

Amsterdam, 7. febr. o. Holandski listi še vedno vztrajajo pri trditvi, da bo Nemčija posredovala med Finsko in Sovjeti. V dokaz navajajo dejstvo, da je nemški tisk v poročanju o bojih na Finskem vedno bolj nepristranski in poudarja zdaj tudi finske uspehe. Trdi celo, da Rusi ne bodo zlomili finskega odpora niti potem, ko bi presekali Finsko na dvoje. Ni dvoma, da je tako pisanje nemškim listom zapovedano in naj pripravi — po sodbi holandskega tiska — tla za morebitno nemško posredovanje.

Washington, 7. febr. o. Pri včerajšnjem velikem sprejemu časnika so zunanega ministra Hulla vprašali, če mu je kaj znanega o tem, da se Nemčija pripravlja na posredovanje za mirno poravnavo spora med Sovjeti in Finsko. Zunanji minister je odgovoril, da ameriška vlada nima o tem nobenega poročila.

London, 7. febr. o. Na včerajšnji seji poslanske zbornice so tajnika zunanjega ministrstva Buttlerja vprašali, ali misli Anglija kaj izdatneje podpirati Finsko zlasti z letali. Buttler je odgovoril, da se angleška vlada popolnoma zaveda, da je treba Fincem dati na razpolago novih letal, da je pa zaradi javnih koristi neumestno dati izjave o tem, kako in v koliki meri namerava Anglija to pomoč izvesti.

Glede govorice o morebitnem nemškem posredovanju med Finsko in Sovjeti trdijo v angleških krogih, da utegnejo take vesti biti resnične. Nemčija naj bi se za posredovanje odločila zaradi

Napovedi o nemški ofenzivi v marcu

London, 7. febr. m. Vojaški strokovnjak časopisa »Yorkshire Post«, ki ima dobre veze z angleškim generalnim štabom, misli, da Nemčija pripravlja veliko ofenzivo za mesec marec in sicer v dolini reke Saare. Zavezniki letalstvo je ugotovilo, da Nemci zbirajo težko topništvo na vsem odseku pri Saarlauternu in ob luksemburški meji. V teh krajih so prve vojaške postojanke močno utrjene in dobro varujejo Maginotovo črto.

Carinska zveza med Nemčijo in Češko

Berlin, 7. febr. m. Zadnje čase nemški listi veliko razpravljajo o ustanovitvi carinske zveze med Nemčijo in Češkomoravskim protektoratom. Te vesti potrjujejo tudi nemški uradni krogi, ki pravijo, da je načrt za carinsko zvezo med Nemčijo in protektoratom več ali manj že pripravljen in da bo zveza začela veljati s prvim aprilom tega leta. Po zatrjevanju nemških uradnih krogov je do carinske zveze prišlo na željo obeh vlad, da se olajša blagovni promet in omogoči tesnejše gospodarsko sodelovanje.

Angleži zajeli naš parnik „Beograd“ zaradi vojnega tihotapstva

Split, 7. febr. m. Angleške pomorske oblasti so pri Prevezi v grških vodah zajele jugoslovansko ladjo »Beograd« ter jo v spremstvu vojnih ladij odpeljale v pristanišče na Malto. V tamkajšnjem pristanišču bodo iztovorili z naše ladje vse blago, nakar bodo »Beograd« vrnili našim oblastem. Za »Lovćenom« in »Predsednikom Kopajčićem« je »Beograd« že tretja ladja, ki so jo angleške oblasti odpeljale na Malto in zaplenile njeno blago, ki je po sodbi Angležev namenjeno Nemčiji.

Maginotova črta je zavarovana z 18 milijoni metrov bodeče žice

London, 7. febr. Havas: Član francoskega vojnega odposlaništva je dal včeraj časnika izjavo o vojnem položaju. Primerjal je prvih pet mesecev sedanje vojne z isto dobo leta 1914. Naglasil je razloge, zaradi katerih Nemci na zahodnem bojišču ne napadejo prvi. Izrazil je mnenje, da nemško poveljništvo goji upanje, da bo nastala med zavezniški demoralizacija, ker Nemci vodijo v tem smislu obsežno propagando. Drugi razlog je ta, da nemški generali zastopajo mnenje, da Nemčija ne sme voditi boja na dveh bojiščih. Nemčija upa na uspeh svoje taktike. Je tudi možno, da se želijo Nemci boriti proti Angliji samo na morju in v zraku, da bi morda tako demoralizirali Angleže. Nato je vojni strokovnjak govoril o obrambnem sistemu Maginotove črte ter dodal, da so stroški za to črto znašali okoli 100 milijard frankov. Maginotova črta je vsestransko zavarovana proti topništvu. Razen tega so že do decembra napeljali pred utrdami 18 milijonov metrov bodeče žice. Dalje je bilo porabljenih za utrdbe pred Maginotovo linijo veliko milijonov kubičnih metrov cementa.

tega, ker je vse bolj jasno, da mislita Anglija in Francija odločno podpreti Finsko, v čemer vidi Nemčija poskus, da bi se počasi ustvarilo proti njej bojišče tudi na vzhodu, kar so Nemci z zasedbo Poljske skušali za vsako ceno preprečiti. Zaradi tega bo Nemčija storila vse, da to prepreči. Po drugi strani pa se zdi, da Nemci ne bodo pustili, da bi se Sovjeti preveč izčrpali v vojni s Finsko. Če bi že Sovjetska Rusija stopila v vojno na strani Nemčije, potem mora hraniti

svoje sile zato, da bo prišla Anglijo in Francijo v Aziji ter na bližnjem vzhodu. Če bi vojna na Finskem še kaj dolgo trajala — in to se bo ob kolikaj izdatni angleški in francoski pomoči zgodilo — bi sovjetska vojska zlasti pa sovjetska vojna industrija dobili take udarce, ki bi jih Rusi ne mogli dovolj hitro popraviti. Poudarjajo tudi, da so se vesti o nemškem posredovanju razširile takoj, ko je zavezniški vrhovni svet sprejel nekaj sklepov o obsežnejši pomoči za Finsko.

Italijansko priznanje Balkanski zvezi

Jugoslavija je v Balkanski zvezi najmočnejša vojaška sila

Rim, 7. febr. m. Italijansko časopisje, ki je ves čas zasedanja Balkanske zveze z vidno pozornostjo zasledovalo potek razgovorov, se tudi še danes bavi z zadnjim sestankom stalnega sveta BZ. Listi pri tej priliki izrekajo priznanje državam BZ, zlasti zaradi njihovega sklepa, da hočejo tudi v bodoče ostati izven evropskih sporov. Znova poudarjajo, da je čisto gotovo, da ne bodo izostale dobre posledice tega sestanka. S posebno pohvalo omenjajo italijanski listi vedenje držav Balkanske zveze, ki se niso dale zapeljati na nobeno stran ter se tudi niso spustile v to, da bi organizirale poseben nevtralnostni blok. Zato poudarjajo italijanski listi, da je bila Italija nesporna ustanovitelj vsakega novega bloka in to ne zaradi svojih interesov, temveč zaradi tega, ker je vedela iz lastne skušnje, da so takšni bloki nevarni. Po zatrjevanju italijanskega tiska se ob zase-

danju stalnega sveta BZ v Beogradu ni na Balkanu nič spremenilo. Edina velika sprememba je bila v tem, da Balkanska zveza ni več samo zveza, ki bi predstavljala orodje proti bolgarskim in madžarskim zahtevam, temveč orodje balkanske vzajemnosti.

Ves italijanski tisk prinaša obširne razlage o belgajskem sestanku. Vsi listi soglasno izražajo priznanje Balkanskemu sporazumu zaradi modre politike nevtralnosti in odločnosti, da se Balkan zavezuje pred vsemi tujimi vplivi. S posebnimi simpatijami piše list »Regime Fascista«, ki se je dotaknil balkanske zunanje politike ter pravi, da je Italija prispela prva na Balkan s svojo politiko ravnovesja in pomirljivo akcijo v sporazumu z Jugoslavijo, za katero pravi, da je najmočnejša vojaška sila na Balkanu.

Velik sovjetski napad pri Sumi odbit

Pri napadu je sodelovalo 300 topov in čez 100 tankov

Helsinki, 7. febr. V pokrajini Suma so izvedle sovjetske čete večer več napadov po 48 urah precejšnjega mira. Ob treh zjutraj se je začel strahovit topniški ogenj, ki je trajal do devetih dopoldne, nakar je prešla sovjetska pehota v napad. Topniškega streljanja se je udeležilo okoli 300 poljskih topov. Zaseda je bila med drugim ambulanca Rdečega križa ter je bila ob tej priliki ubita neka bolničarka. Napad pehote je podpiralo čez 100 sovjetskih tankov. Napad pa se je končal z neuspehom, ker so tanki zadeli na ovire, ki jih niso mogli obvladati. Finsko topništvo je uničilo 22 sovjetskih tankov. Istočasno so sovjetske čete izvršile tudi napad čez zamrznjeno jezero Hatjalahiti, toda napad je bil odbit zaradi odlične finske obrambe, ki je uporabljala avtomatično orožje.

Severovzhodno od Ladoškega jezera so naši oddelki odbili neprestane sovražne napade pri Pitkarantu. Sovražnik se je spet umaknil in je pustil na bojišču nekaj sto mrtvih. V smeri proti Leksu in Kumo so bili manjši sovražni napadi tudi odbiti in prav tako tudi v bližini Matkajavija.

Na morju ni bilo nobenih dogodkov. Naši letalci so ponoči metali bombe na sovražne čete, ki so bile zbrane okoli ognjev. Podnevi so naši letalci izvedli ogledniške polete ter bombardirali tudi sovražne oddelke v zaledju. Sovražno letalstvo se na finskem bojišču ni udeleževalo. Na Karelijski ozini je prišlo do nekaj spopadov med finskimi letalskimi patrolami in sovjetskimi letalci. Sovjeti so bombardirali Kajano in Kasko. Pri tej priliki sta bili ubiti dve osebi, nekaj pa ranjenih. Na severnem Finskem so s sovjetskimi letali spustili nekaj vojakov s padali, znani pa so kraji, kamor so se ti sovjetski vojaki spustili.

Moskva, 7. februarja. AA. DNB: Poročilo generalnega štaba leningradskega vojnega okrožja z dne 6. februarja se glasi: Udeleževanje patrol. Severno od Ladoškega jezera je bilo v torek več spopadov med oddelki pehote. Sovjetske letalske sile so izvršile več oglednih poletov.

V Sibiriji so se začeli zimski manevri, da bi se precejšen del sovjetskih čet naučil smučati ter bil nato lahko poslan na finsko bojišče.

Neredi v sovjetski industriji in poljedelstvu

Moskva, 7. februarja. o. Uradno glasilo sovjetske vlade »Pravda« prinaša članek, v katerem pravi, da je uradno ugotovljeno pravo razsulo v komisariatih za razne panoge ruskih industrij. Med drugim navaja list tudi to, da je poljedelstvo v altajski pokrajini naravnost obupno. Oblasti in uradniki ne izvajajo nobenih ukrepov za zboljšanje tega stanja, katerega je krivo nesposobno in nepošteno uradništvo, ki ga je na desetisoče preveč.

Kako so selili Nemce iz Sovjetske Galicije

Krakov, 6. februarja. DNB: Po končani akciji za preselitev nemškega prebivalstva iz Galicije in Volinije je sedaj ugotovljeno, da je v 42 dneh, to je do 31. januarja 1940 prestopilo nemško-rusko razmejitveno črto 118.000 izseljencev s 22.000 konj, 1500 goved in 12.000 voz. Od tega števila so prepelejale ruske železnice približno 80%. Zaradi različne širine železniškega tira v Rusiji in Nemčiji so bili izseljenci primorani prestopati skupno s svojo veliko prtljago. Izseljenci so nadaljevali potovanje v 140 nemških vlakih, ki so imeli po 10 do 20 potniških vagonov. Ostalih 20% izseljencev je prispelo ob največjem mrazu v avtomobilskih kolonah. Od nemške meje dalje jih je prepeljalo 130 vlakov, od katerih je vsak imel 60 vagonov ter je lahko sprejel po 120 ljudi in 200 konj in voz. Povprečno je prestopilo dnevno mejo 2800 izseljencev. Vsakemu vlakcu je bil priključen vagon s parno kurjavo, zaradi velikih snežnih zametov so uporabili posebne lokomotive.

Obiski predsednika vlade pri radikalskem poglavarju Stanojeviču

Belgrad, 7. februarja, m. Snoči se je vrnil iz Nisa v Belgrad predsednik vlade Dragiša Cvetković, ki je včeraj spet obiskal voditelja staroradikalov Aco Stanojeviča. Po sprejemu pri Stanojeviču je časnika izjavo, da so njuna razprava glede glavnih političnih vprašanj enaka. Razgovor med Dragišem Cvetkovićem in Acom Stanojevičem se je nanašal med drugim tudi na vprašanje, o katerem je zadnje čase časopisje mnogo pisalo, namreč na vprašanje o obnovi bivše radikalne stranke in združitve radikalov. Cvetković je v

svoji izjavi poudaril, da se bo to vprašanje dobro uredilo, če bo za to kaj dobre volje.

Po odhodu predsednika vlade Dragiša Cvetkoviča je Aco Stanojevič dejal, da mu je ministrski predsednik dal nove predloge za obnovu radikalne stranke in združitve radikalov. Cvetković je te predloge sporočil ustmeno, Aco Stanojevič pa ga je zaprosil, naj jih pošlje še pismeno, da jih bo lahko preučil.

Belgrad, 7. februarja, m. Davi se je vrnil v Belgrad več ministrov. Prispeli so tudi posamezni voditelji opozicijskih skupin, ki so se zadnje nedeljo mudili na deželi in imeli svoje shode.

O bližnjem gospodarskem posvetu držav Balkanske zveze poročajo angleški in francoski listi. Posvet naj bi veljal tesnejšemu gospodarskemu sodelovanju v sedanji vojni.

V torek se bodo spet začeli dopusti za angleške vojake na Francoskem. Na dopust bodo smeli vsi vojaki brez razlike, odkod so doma. Prej je veljala omejitev zaradi tega, ker v nekatere kraje v Angliji zaradi snega in drugih prometnih ovir ni bilo mogoče ljudi dovažati.

7388 angleških, francoskih in nevtralnih ladij je do 24. januarja plulo v spremstvu zavezniških vojnih ladij po morjih. Nemške podmornice so potopile le 15 ladij od teh, to je 0,2%.

Urugvajska vlada je prepovedala izvoz nekaterih petrolejskih proizvodov. Prepoved je bila izdana zavezovalno, da zaradi pretirano visokega izvoza ne bi doma nastalo pomanjkanje.

Finski poslanik v Washingtonu je imel sestanek s predsednikom senatnega finančnega odbora Harrisonom in se z njim pogovarjal glede ameriškega posojila Finski.

Bolgarsko mejo sta prestopila dva turška vojaka v popolni bojni opremi. Bolgarske oblasti so ju prijeli, nato pa spet poslale čez mejo. To je dokaz, da vladajo med Bolgarijo in Turčijo dobri odnosi.

Voditelj angleške delavske stranke Atlee je v radiu govoril o organizaciji sveta na demokratičnih načelih. Rekel je tudi, da je treba najprej doma dati avtonomijo vselej tam, kjer je izvedljiva. Sele potem bo mogoče taka načela izvajati tudi drugod.

Snočnje poročilo francoskega vojnega poveljstva pravi, da so se udeleževale patrle v vzhodnem Posaarju.

Vesti 7. februarja

Najmanj 25.000 bolniških postelj potrebuje Finska takoj, zakaj vse bolnišnice, kar je še celih, so natrpane s sovjetskimi in finskimi ranjenci. Tako se glasi brzobjavka, ki jo je voditelj odposlanstva ameriškega Rdečega križa dr. Spencer poslal včeraj v Washington.

Angleška vlada naznanja, da bodo z 11. marcem začeli izvajati določila o omejitvi porabe mesa, masla in sladkorja. Svežega mesa bo na vsako odraslo osebo prišlo tedensko okrog pol kg, drugih hranil pa tudi primerno. Omejitev bo zmanjšala normalno porabo mesa za tretjino.

Anglija je od začetka sedanje vojne izgubila kakega pol milijona ton trgovskih ladij. Novih pa je bilo narejenih in tujih kupljenih ter nemških zajetih in pod angleško zastavo danih za cel milijon ton. pravi uradno sporočilo mornariškega ministrstva.

Spor med Anglijo in Japonsko, ki je izbruhnil zaradi tega, ker so Angleži z japonskega parnika »Asama Maru« vzeli 21 nemških potnikov, med njimi nekaj volunov, bo po izjavi japonskega zunanjega ministra Arita poravnana tako, da bodo Angleži vrnili Japoncem 9 Nemcev, ki niso za vojaško službo. Japonci pa se bodo obvezali, da ne bodo na svoje ladje več sprejemali nemških potnikov, sposobnih za vojskovanje.

Angleške oblasti v Capstadtu so prijele 9 nemških državljancev na portugalskem parniku »Nyassa«. Nemci bodo internirani, ker so jih osumili vojnega delovanja.

Holandska vlada je sklenila ojačiti svoje pomorske sile v raznih pristaniščih svojih posesti na Daljnem vzhodu.

Ameriško finančno ministrstvo je dovolilo Finski, da lahko razpiše za svoje vojne potrebe javno posojilo v Ameriki.

Vojna v Evropi bo dolga in za zdaj ni videti možnosti, da bi se sklenil mir, je izjavil ameriški zunanji minister Hull včeraj časnika.

Po angleških vesteh so pošiljave italijanskega orožja, namenjene za Finsko, ki jih je Nemčija zadržala, zdaj bile odpravljene čez Francijo na Švedsko, odkoder pojejo dalje.

Jugoslavija bo delala za izboljšanje razmerja med Madžarsko in Romunijo. Turčija pa za zboljšanje med Romunijo in Bolgarijo, toda pod pogojem, da se sedanje meje ne bodo spremenile. Tako razpravljajo francoski listi o posledicah sestanka Balkanske zveze v Beogradu.

Učenci vseh srednjih šol v Budimpešti in študentje z univerze so preteklo soboto ves dan kidali eneg po ulicah, zaslužek pa so poslali za pomoč Finski.

Vojaško sodišče v Parizu je obtožilo 44 bivših komunističnih poslancev zaradi nedovoljenega političnega udeleževanja.

Slovita finska športnica Nurmi in Maeki sta dopotovala v Newyork, kjer so jima priredili veličasten sprejem, katerega se je udeležilo deset in deset tisočev ljudi. Nurmi in Maeki, ki bosta za propagando finske stvari nastopala na raznih športnih prireditvah, so v spravu peljali v mestno hišo, kjer ju je pozdravil newyorški župan La Guardia.

Grški listi poročajo, da bo predsednik jugoslovanske vlade Cvetković v kratkem uradno obiskal Grčijo.

Zaradi nalivov se je utrgala zemlja v španski vasi Puente de Ceal, pri čemur je bilo uničenih 11 hiš, ubitih pa 9 ljudi.

Zunanji ministri Romunije, Grčije in Turčije so poslali jugoslovanskemu zunanjemu ministru dr. Markovcu z meje brzobjavno zahvalo za prijaznost, katere so bili deležni ob sestanku v Beogradu.

Angleška vlada je začela z velikim propagandnim bojem proti neprevidevemu klepetanju, ki bi utegnili koristiti sovražnim volnom. Po vsej Angliji so obesili na milijone lepakov, ki opozarjajo prebivalstvo na dolžnost molka, katero nalaga sedanja vojna.

Romunija, Turčija in Bolgarija naj bi po vesteh švicarskih listov ustanovile posebno črnomorsko zvezo, katere namen bi bil preprečiti vsak sovjetski poskus na Balkanu — poročajo nekateri švicarski listi ob posvetovanjih turškega zunanjega ministra Saradžogla v Sotiji.

Francoske »Rumene knjige« z uradnimi listinami o vzrokih sedanje vojne, so prodali doslej nad 300.000 izvodov, od tega 25.000 v angleščini. V Italiji, kjer je knjigo v posebni izdaji prinesla revija »Relazioni internazionali«, so jo prodali čez 6000 izvodov. Zdjaj pripravljajo Francozi še izdaje za Severno in Južno Ameriko, za Španijo in srednjo Evropo.

Irski revolucionarji so včeraj povzročili bombne atentate v Birminghamu, Manchesteru in Londonu na železniških postajah. Pri tem je bilo pet ljudi ubitih.

Nemški propagandni minister dr. Goebbels je včeraj imel govor pokrajinskim propagandnim voditeljem. V govoru je dejal, da vse, kar Nemčija zdaj dela in pripravlja, služi enemu cilju: zagotoviti zmage. Vse to delo kaže, da ni dvoma o tem, kdo bo v sedanji vojni zmagal.

Naročajte in širite
Slovenski dom!

Ljubljana od včeraj do danes

Megla se je včeraj dvignila, dan je prinesel puščobno, kiselno vreme. Doživeli smo precejšnje presenečenje: na lepem je začelo deževati, sprva pomalem, nato pa vedno močnejše, tako da je nazadnje nastal pravi nalič, nič manjši in nič manj »temperamenten« kakor poleti. Večina ljudi zjutraj, ko je odhajala z domov, ni vzela s seboj dežnikov, tako da je bila prav neprijetno »dirnjena«, ko je bila na mlo voljo izpostavljena vremenskim muham. Zlasti močno je bilo v zgodnjih večernih urah. Za februar mesec je to — zlasti če upoštevamo dosedanj značaj letošnjega zimskega vremena — prav gotovo močno nenavadno. Seveda včerajšnji dež ni prav nič zmanjšal brozge na ljubljanskih ulicah. Ljudje, so pridno »zajemali« in na tistem godli, seveda vse kaj drugega kakor molitvice. Snega pa je toliko, da ga tudi nalič ne bodo mogli naglo vzeti, čeprav se je zdaj že precej sedel in naglo kopni. Še lep čas bomo morali godrnjati, ko bomo skakali čez plundraste mlakuže in gazili po razvlečeni snežni kaši.

Vreme se tudi danes ni mnogo spremenilo, le dež je pomehal, vprašanje pa je, če dan ne bo spet prišel in nas spet ujezil. Nebo je namreč močno oblačno in davi prav za prav ni bilo megle, le nekakšen dim se je vlekel okrog gričev. Temperatura je še vedno visoka, tri do štiri stopinje v zgodnjih jutranjih urah, ko imamo — kakor pravijo — vselej najnižjo dnevno temperaturo — čez dan pa doseže tudi po pet in več stopinj nad ničlo, tako da od streh neprenehoma kaplja, in da mora človek že paziti, ko gre po pločniku, da mu zviška ne prileti na glavo snežni plazič.

Pust je minul v dobrem razpoloženju

Letošnji predpust, ki je bil vesel kakor malo-kateri doslej, je jemal še veseljeje slovo. Ze v soboto, posebno pa še na pustno nedeljo, so se ljudje imeli dobro, da se ne kmalu tako. Vsi pivski lokali so bili nabito polni, najbolj pa seveda tisti, kjer se je povrhu še oglašala vesela pesem in kjer je podjetno igrala poskočna godba. Tudi včerajšnji pustni torek, ki predstavlja zaključek pustne prešernosti, je bil dokaj bučen in razgiban, zlasti zvečer, in to kljub temu, da je mnogo ljubljancev čez dan govorilo, nikamor ne bomo šli, za »buljši« ldi tork ni, takrat ga vsak lome! Zvečer pa jih je le zveleklo od doma. Zlasti dobro so bili obiskani seveda tisti lokali, kjer se je dalo zavrteti. Ne samo po teh lokalih, kjer se je kar trilo ljudi, kljub temu, da je bilo prireditelj cel kup, ampak tudi drugod, pa še po ulicah je človek lahko srečal maskare. V semljanju se je letos zlasti izkazalo ženstvo! Nekateri ljudje bi bili radi včeraj zaslužili kakšen dinarček postrani, pa so prišli na vsakovrstne misli, od katerih so bile nekatere kaj neprimerne. Tako smo lahko videli dva odrasla moška, enega očeta, drugega pa njegovega znanca, ki sta vodila s seboj dva v maskari našemljena otročka iz lokal v lokal. Ena punčka je igrala harmoniko, druga pa je od občinstva pobirala prispevek. Primerno in pametno to ni, punčki sta se morali pošteno utruditi, zlasti tista, ki je igrala harmoniko. Prav bi bilo, če bi v bodoče tako nepotrebno pohajanje oblasti prepovedale. Za otroka take reči prav gotovo niso.

Davi je človek lahko že srečaval tu pa tam na poti v službo posamezne ljudi, ki niso bili nič kaj trdni na nogah in ki se jim je na obrazu poznalo, da so prečuli noč. Pust jih je bil pobedel, pa se bodo že danes nekako izmazali iz posledic, kakor jih zapuste preobilo zaužite dobrote.

Danes se bodo še nekoliko potolažili s pivom in s slanki (ali »arniki« kakor jim pravijo ljubljanci), jutri pa bodo že spet lepo zdravi in v redu.

„Potihnil glas je violin, strunar odbrenkal je“

Pustni torek je tedaj za nami, v resni postni čas smo stopili. Zdaj je v kraju z norostmi. Danes praznujemo Pepelnico, dan, ko se človek spomni, da je prav za prav na tem svetu le bedna ničla, da je kratko njegovo življenje in da nič ne pomeni. Prah je človek in v prah se povrne. Po cerkvah danes duhovniki s pepelom znamujejo čela, da bi spomnili ljudi na to dejstvo. Resnoba je zalela božje hrame, ki so bili še do nedavnega veseli, božično razpoloženi. Vijoličasta barva bo zdaj dolgo časa najbolj opazna.

Letošnji postni čas pa je za nas še vse resnejši. Ob dogodkih, ki so lansko leto tako nepričakovano spremenili svet ter pahnili narode v nesrečno suženstvo, se bomo zdaj zamislili in prosili Boga, da bi nam tudi v letošnjem letu prizanese s hudimi preskušnjami, ki se zadele druge in s

Jesenice

Shod JRZ na Jes. 11. februarja ob 10 dopoldne v ... Krekovega doma. Govori minister dr. Miha Krek.

Zaupniki JRZ ste povabljeni na važen sestanek, ki bo v sredo 7. februarja ob 8 zvečer v čitalnici. Udeležba obvezna.

Smrt vznemirja Craigley College

»Kako? Mar niste vi nečak starega Catheringa?« je vzkliknil gospod Dodd, ki je gledal papirje čez ramo sira Willfrida. »Nisem. Če se ne motim, je vzrok Catheringovemu revmatizmu skromen denarni dogovor. Edino kot vratar in vrtnar lahko neopazno nadziram oba dečka in ostanem pri tem neopažen. Nekoliko sem se bal, da me bo moj ameriški naglas izdal in zato sem silno pazil. Moja dolžnost je, da sem neke vrste telesna straža dvojčkov.«

»Pa niste znali preprečiti žaloigre,« je rekel strogi sir Willfrid ter vrnil vratarju njegove dokumente. »Papirji so v redu. Tvrda Drummond mi je znana. Na njen račun se ne da reči nič slabega. Nasprotno! Toda v takem primeru človek ne sme ničesar tvegati. Zato bom telefoniral vaši podružnici v London. Mi dovolite, gospod Dodd?«

»Seveda, seveda!« je rekel ravnatelj in odstopil svoj prostor šefu policije.

Nekaj minut kasneje je sir Willfrid Pamberley že zastavljal vrsto vprašanj londonski podružnici agencije Drummond in prejel vsa zahtevana pojasnila. Da, MacPhey (Stephen) je bil detektiv v službi te agencije. Čim je prispel v Anglijo, nekako pred dvema mesecema, se je takoj predstavil v agenciji. Obveščal je agencijo o razvoju dogodkov. Javil ji je brzo-

javno vest o zločinu, ki se je preteklo noč dogodil.

Sir Willfrid je trdo izpustil slusalko, ko je v »obo vstopila neka prestrašena služkinja. Prinesla je kablogram na srebrnem pladnju.

»Kablogram za gospo Bernard-Mose.« Gospod Dodd ga je izročil Amerikanki in v veli deklici, naj odide. Gospa Bernard-Mose ga je prebrala — ne da bi pokazala trohico razburjenja, in ga nato ponudila siru Willfridu. Kablogram se je glasil takole:

»Silno žalosten zaradi žaloigre Posli mi ne dovoljujejo, da bi takoj prišel. Svetujem, ostanite v Craigleyju. Prav tako Irvin. Bolj varna, kakor kje drugje. Dvomim v nov pokor na istem kraju. Stopita v zvezo z Mac Pheym, detektivom agencije Drummond. Pozdravim! Joseph Bernard-Mose.«

»Ta pripovedka o Hellerjevih bi bila torej resnična!« je iztislil skozi zobe sir Willfrid.

Nato je naperil pogled na MacPheya skozi svoj bleščeti monokel:

»Odkar ste tukaj, ste morda že sumili koga?«

MacPhey je odkimal s svojo črno ko-drasto glavo.

»V nikogar. Otroka sta bila pripeljana

težkimi nadlogami, ki tarejo svet. Ves svet pričakuje, da bo prav letošnji postni čas na svet prinesel velike spremembe, tako da lahko postane tudi za nas odločilen. Zato ga bomo preživeli še bolj zbrano in še resnejše, z vročo željo, da bi se stiske in reve mimo nas in da bi ostali lepo v miru, ki je koristen in ljub.

Na steklena vrata je omahnil

Kajzar R. F. iz Trzina je kakor toliko drugih zemljanov menda praznoval pusta, pa ga je pust nekoliko »pobedel«, toliko da je »america« postala zvrhana. Pa je F-a zaneslo proti steklenim vratom na postaji, padel je nanje ter se porezal po rokah toliko, da je moral v ljubljansko bolnišnico.

Štiriletni rudarjev sinček Ivan Binter iz Zagorja je padel ter si zlomil roko.

58letna poljska dmnarica Jera Keršinar iz Horjula je doma pred hišo padla na zaledenelih tleh ter si zlomila levó roko.

4letni sinček delavca iz Stražišča pri Kranju Volčič Rudolf se je smučal. Korajžni fantiček, ali ne? Pa se mu je, prav kakor se tudi odraslim, primerila nesreča. Padel je nerodno ter si poškodoval nogo.

Posesnik Kržan Franc iz Zagorice pri Mirni je padel ter si nalomil rebra na desni strani života.

Brezposelni ščetar iz Komende pri Kamniku Rudolf Završnik je šel po cesti, pa mu je na pole-denih tleh »sdrsnilo«, da je padel ter si zlomil nogo.

Stražnik mu je zaplenil glasbila

Včeraj dopoldne je stražnik vstopil v neko gostilno na Miklošičevi cesti ter tam zagledal nekega moškega, ki je prisotnim prodajal glasbila, kar lep kup raznih instrumentov bi bil rad spravil v denar. Stražniku se je vse skupaj zdelo sumljivo, pa je pristopil malo bliže ter moža legitimiral. Bil je ta »prodajalec glasbil« brezposelni vrtnar, ki zdaj nima stalnega bivališča, Jože G. Stražnik si je ogledal lepi rjavi kovčev, v katerem je imel Jože klarinet, še nekaj drugih glasbenih instrumentov ter par moških čevljev. Jože bi bil rad vse te reči spravil v denar, da bi imel zvečer lepše in prijetnejše pustovanje. Iz te moke pa ni bilo prav nič kruha, kajti stražniku se je bil med ogledovanjem sum tako povečal, da je možaka povabil s seboj na policijo, kjer so ga kar nemudoma »vzeli v pretes«. Pri zaslišanju je dejal, da je dobil instrumente, kovčev in čevlje od nekega znanca, ki ga policija prav dobro pozna in si ga ima zapomnjenega zato, ker se njegovih prstov tako rade prijemljejo reči, ki so last njegovih bližnjih. Seveda je policijo to še bolj utrdilo v prepričanju, da so bili vsi predmeti neke ukradeni. Za sedaj so Jožeta še malo pridržali, da se bo morda pokazalo, čigavi bi bili ti predmeti in koliko je Jože kriv pri tatvini. Lastnik klarineta pa se lahko oglasi na policiji, kjer bo dobil klarinet in druge ukradene reči srečno nazaj.

Do kdaj so v veljavi, stari kovanci?

V smislu zakona in odlokov finanč. ministra veljajo stari kovanci kot zakonito plačilno sredstvo do tehle rokov: po 50 din do 16. februarja 1940; po 20 din do 16. avgusta 1940, po 2 din do 16. avg. 1940, po 2 din do 20. avgusta 1940, po 50 par do 16. avgusta 1940.

Po preteku teh zakonitih rokov, do katerih morajo zasebniki sprejemati v omejenih količinah te kovance kot zakonito plačilno sredstvo, jim pa še preostaja rok 6 mesecev, torej do 16. avgusta 1940 za kovance po 50 din, do 20. oktobra za kovance po 20 din in do 16. februarja 1941 za kovance po 20 din, 2 din in 50 par za zamenjavo brez vsakega odbitka. Samo zamenjavo pa vrše Narodna banka in državni finančni zavodi, to sta Poštna hranilnica in Državna hipotekarna banka.

Roki so eicer kratki, tako da bi bilo želeli, da se podaljšajo, vendar je gotovo, da bo ogromna večina kovancev stare izdaje iz leta 1931. in 1932. odtegnjena prometu.

Trikrat preložena razprava se je končala s hudo sodbo

Maribor, 6. februarja.

Danes se je končno zaključila pred mariborskim velikim kazenskim senatom razprava, ki je bila že trikrat preložena: dvakrat zaradi potrebe zaslišanja novih prič, tretjič pa, ker priče zaradi velikega snega niso mogle priti na sodišče. Zaradi roparskega napada je sedel na zatočni klopi danes dopoldne 31letni zidar Franc Stepišnik iz Gorišnice pri Ptuj. O njegovem zločinu, ki ga je spravil pred sodnike, smo že nekatere poročali. 31. avgusta lani je napadel v zamošanskem gozdu posestnika Jakoba Vesenjaka, s katerim je poprič ves dan popival, ter mu vzel iz žepa listino z 1200 din. Stepišnik je pri zadnji razpravi navajal zanimiv zagovor. Med neprestanimi preložitvami

Iz Legije koroških borcev

Opozorilo borcem za osvoboditev naše severne meje. Vabimo vse one, ki so se v letih 1919-20 borili za našo severno mejo, pa niso še državljani Jugoslavije, da se v lastnem interesu čim prej prijavijo zaradi podelitve spominke kolajne. Vsa tozadevna pojasnila prejmejo v društveni pisarni Legije koroških borcev na Cankarjevem nabrežju, št. 7-1. — Rok za prijavo za podelitve spominke kolajne bo skoraj potekel, zato naj se vsakdo, ki misli, da ima pravico do tega odlikovanja, čim prej zglaš. Vsak, ki se prikladi, naj prinese s seboj eventualne vojaške listine, s katerimi lahko izpriča, da se je v resnici udeležil borb na naši severni meji. — Glavni odbor LKB.

Na Fari pri Prevaljah je imela redni občni zbor krajevna organizacija Legije koroških borcev v Guštanju. Ta postojanka obsega obsejne občine Dravograd, Guštanj in Prevalje. Poročila društvene predsedstva so bila zelo zanimiva ter so dokazala, da se nekdanji borci dobro zavedajo, kako potrebno je v današnjih dneh krepiti državljansko zavest ter se pri tem brigati tudi za socialno stran našega obmejnega prebivalstva. Med poročilom se je posebno poudarjala krasno uspešna narodna slovesnost o priliki odkritja spominke plošče koroškemu borcu, srbskemu vojaku Jovu Zapundžiču. Prav tako se je vršila pietetna slovesnost pri Malgajevem spomeniku na Tolstem vrhu. Koroški borci so ponesli z zborovanja na svoje domove zavest, da niso osamljeni ter da se vselej lahko zanesajo ne le na svojo centralo v Ljubljani, temveč na vso slovensko javnost.

Te dni so se zbrali v Radmirju pri Gornjem Gradu številni bivši borci za našo severno mejo, da prisostvujejo obračunu za preteklo poslovno dobo svoje krajevne organizacije. Obširno poročilo je podal predsednik gornjegrajske Legijske postojanke, ki je zbrane borce pozdravil tudi v imenu glavnega odbora Legije iz Ljubljane. Obširna poročila društvene uprave so pokazala članstvu, da je bilo vse delo usmerjeno točno po društvenih pravilih, da se je organizacija krepko razvijala, pa tudi, da se je članstvo izkazalo kot nekdanji kot ena sama družina. Posebno pozornost je na zborovanju vzbujal bivši koroški borec Anton Trak, ki je kljub visokemu snegu prišel iz 20 km oddaljenega Skornega, in to peš. Organizacija, ki ima v svojih vrstah tako zavedne člane, lahko upravičeno upa, doseči svoj cilj, ker se v njenih vrstah nikdar ne pokaže kaka malodušnost, ki se v teh dneh tako rada širi.

Kaj žele muslimani

Zagreb, 7. februarja. V Zagreb je prišel znani muslimanski kulturni delavec in pobornik hrvatske orijentacije bosanskih muslimanov profesor Hakija Hadžić. Ta mož je nedavno objavil javen poziv muslimanskemu ministru dr. Džaferju Kule-noviću in ga pozval, naj se točno opredeli in odloči ali za srbsko ali pa za hrvatsko orijentacijo, da ne bodo živeli muslimani v dvomju. V Zagrebu pa je Hakija Hadžić podal novo izjavo, v kateri naglašava potrebo, da se med muslimani razčisti, kaj prav za prav pri preurenju države hočejo. Dr. Kulenoviću zamerja, da se druži kljub svojim avtonomističnim težnjam z velikosrbskimi tovariši, ki so bili zmerom proti vsaki avtonomiji, kaj šele za avtonomijo Bosne in Hercegovine. Po Hadžićevem mnenju so se bosanski in hercegovski muslimani stalno izrekli za avtonomistične programe pri vseh volitvah, kar jih je bilo svobodnih. Zato bodo položaj razstili volitve, ki bodo jasno povedale, kaj hočejo muslimani. Hadžić končno meni, da se bodo muslimani v primeru, da ne bi dobili avtonomije, rajši odločili za Hrvatsko kakor pa za Srbijo.

Razburljiva novica o roparskem umoru

Iz muhe je ljudska govorica naredila slona

Maribor, 7. februarja.

Danes zjutraj se je širila po Hočah in okolici razburljiva novica o skrivnostnem roparskem umoru, ki se je snoči dogodil na Dravskem polju. Govorice so segle tudi do Maribora. Nekateri so vedeli o tem umoru veliko povedati — da je žrtve

stara ženica, da so maskirani roparji izrabili pustno razpoloženje ter kot maskare vdrl v njeno hišo in da so odnesli bogat plen. O dogodku so bili že snoči obveščeni tudi orožniki v Hočah in so takoj napravili preiskavo, ki pa je pokazala samo to, da zna ljudska govorica iz male muhe ustvariti velikanskega slona. Roparskega umora v okolici Hoč namreč ni bilo, pač pa se je pripetil v Hotinji vasi dogodek, ki je podal ljudem gradivo, katerega so potem napihili ter iz njega napravili velik zločin. Včeraj popoldne je prišla skupina v maskare oblečenih fantov iz Rač v Hotinjo vas. Hodili so sem in tja po vasi, obiskovali hiše ter povsod uganjali svoje pustne norčije. Pri tem so pridno cukali vino iz velike pletenke, katero so imeli s seboj, da so bili nazadnje že vsi pijani. V takem razpoloženju so prišli končno tudi do 80 letne posestnice Marije Koban. Šil so v hišo ter so zahtevali od ženske krofe. Ker jih ni imela, jim ni mogla postreči; bolj v šali kakor zares je eden od maskar sunil stanko, ki je izgubila ravnotežje ter padla po tleh. Pri tem pa se je udarila ter je zato dobila na glavi manjšo rano. Maskare so nato odšle. Ker je Marija Koban zaradi starosti rahlega zdravlja, so se njeni domači bali, da bi ji ta padec škodoval ter so poslali po zdravnika v Fram, ki je prišel ter stanko pregledal. Izjavil je, da rana ni nevarna in da bo zaradi nje še lahko dolgo živel. Iz takega dogodka je potem nastala govorica o strahotnem zločinu, ki je ljudi močno razburila.

sem v popolni tajnosti, in gospod Bernard-Mose je bil prepričan, da sta Hellerjeva izgubila za njima vsako sled. Nihče ni veroval v dejansko nevarnost. Pregledal sem nekatere stvari, tako kaj naj bi se tukaj razjasnilo?«

»Torej, kaj naj sedaj storimo?« je zamrmral šef policije.

»To je odvisno od gospe Bernard-Mose.« je rekel s slabotnim glasom gospod Dodd. »Če ona odloči, da se ravna po želji svojega moža in da mu pusti Irvina, mi seveda pristanemo na to, da ga obdržimo. Po vsem tem, kar se je dogodilo, je to najmanj, kar moremo storiti.«

Obrnil se je proti mladi ženi s svojim truden obrazom.

»Ali želite, da prepustimo Irvina nadzorstvu policije?«

»Ne, nikakor ne!« je rekla gospa Bernard-Mose in nervozno zamahnila s roko. »Jasno mi je, da bi to samo škodilo ugledu vaše šole, če bi jo obkrožil obroč policajev... Če to zakon dovoljuje, bi mi bilo ljubše, da MacPhey še naprej opravlja svojo dolžnost. Možno je imati v popolno zaupanje. On lahko dela v soglasju z oblastmi, ne da bi kdo to opazil. Kar se pa mene tiče, pa se bom preselila v vaško krčmo.«

Sir Willfrid premislil ni reče: »Pristanete na to da opravljate nadzorstvo pod temi pogoji?« je vprašal MacPhey. »Sicer policija nerada sodeluje z zasebnimi detektivskimi agencijami... Toda za ta primer pistanem na to, da Vas

pustim tukaj namesto da bi postavil katerega od svojih ljudi. Če obstoji kakna nevarnost, potem moramo računati, da preti samo Irvinu. Ostalih učenecem ne grozi nič. Gospa Bernard-Mose ima prav: bilo bi napačno in samo šoli bi škodovali ter preplašili starše, če bi semkaj pripeljali policaje v uniformi ali pa morda tudi v civilu.«

Detektiv je nekaj časa molčal, nato pa je raket in skomignil z rameni: »To je velika odgovornost! Lahko sprejemem dolžnost samo pod pogojem, da mi obljubite v primeru potrebe pomoč svojih ljudi. Jaz sem tukaj seveda detektiv, toda upoštevati je treba vlogo vratarja, ki jo moram igrati, pa moram zato samo oprezovati...«

»Seveda, policija vam bo zmerom pomagala,« je kielo odgovoril sir Willfrid. »Ali morda mislite, da bomo tako stvar popolnoma prepustili detektivu? In povrh še tujemu detektivu?«

Prenahal je, ker ga je bilo nekoliko sram tega žolčnega napada in je nadaljeval z nekoliko bolj ljubeznivim glasom: »Moji ljudje bodo prevzeli dejansko zaledovanje. Tudi Vi boste seveda storili vse, kar boste mogli v tem smislu. Toda konec koncev je vaša prva dolžnost, da pazite na otroka.«

»Strinjam se.« MacPhey je povesil glavo. Nihče se ni čudil, da je ta do sedaj čisto brezposelna oseba na mah postala središče vseh teh čudnih dogodkov. Nekaj na njem je sililo

Iz Slovenskih gor

Od snega rušča se streha je zahtevala človeško žrtve. Pri posestniku Senekoviču Jožetu v Trsteniku pri Sv. Benediktu v Slov. gorah se je dogodila usodna nesreča pri podpiranju strehe na gospodarskem posloju. Zahtevala je življenje 61letnega posestnika Senekoviča. Mož je nadziral delo pri podpiranju ogroženega ograda strehe. Zaradi velike teže snega, ki je postal zadnji čas radi južnega vremena težji, se je pričela streha naglo rušiti. Zaposleni delavci so pravačasno odkočili, dočim je tramovje zagrabilo Senekoviča, ki se ni mogel tako hitro umakniti, ker je voini invalid in ima protezo. Stisnilo ga je s takšno silo, da mu je zdrobilo glavo. Ponesrečenec je bil na mestu mrtve. Senekovič je bil v vsej okolici priljubljen mož, kar je dokazal njegov pogreb.

Poroke v predpustu. Letošnji predpust je bil na porokah obilen, kar v takšem številu redkoma pomnimo. V župniji Sv. Ana se je poročilo 16 parov (lani v vsem letu samo 17). V omenjeni župniji sta obhajala svoj zlati jubilej zakonekega življenja zakonca Karel in Marija Flašker iz Žic. Jubilarntoma želimo še na mnoga leta. V župniji Sv. Benedikt v Slov. gorah je bilo poročenih 12 parov, kar je za to župnijo tudi lepo število. Bog daj, da bi bilo srečno.

Ljubljana

Opozorilo hišnim posestnikom

Zadnje dni se je pri odmetavanju snega s streh primerilo, da so bile v mnogih primerih pretrgane telefonske žice in da je bil tudi eicer moten telefonski promet.

Zaradi tega opozarjamo vse hišne posestnike in vse one, ki opravljajo ta dela, da pazijo na telefonske linije, ker bo sicer poštna uprava proti vsakemu postopala v smislu predpisov zakona o pošti, telegrafu in telefonu ter zahtevala povračilo povzročenih škod. V težjih primerih pa bo krivce zaledovala tudi kazensko po § 209 kazenskega zakonika. Podvarjamo, da se po tem paragrafu kaznuje z denarno kaznijo do 5000 din celo prestopnik, storjen iz kakršnekoli malomarnosti. — Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani.

Popis otrok do 16 leta

Mestni odsek za zaščito otrok je že meseca decembra razposlal pole za popis do vstetega 16. leta. Ker teh pol nekateri še niso izpolnili in vrnil, opozarja mestno poglavarstvo vse starše, med njimi tudi one, ki ne reflektirajo na pomoč oblasti ob morebitni evakuaciji, naj oddajo izpolnjene pole najkasneje do 10. februarja v sobi šte. 37, Mestni trg 2. I. nadstropje. Na vsa vprašanja na polah je treba odgovoriti natančno in razumljivo, da staršev ne bo treba naknadno klicati za pojasnila. Kdor je polo založil ali izgubil, lahko dobi drugo na mestnem poglavarstvu. Opozarjamo, da predpisi zamudnikom prete s kaznijo in mestno poglavarstvo je prišlo, da se po teh predpisih tudi ravna.

Cementna industrija v Dalmaciji preživlja težko krizo. Pred božičem sta ustavili dve tovarni celotno obratovanje, sedaj pa sta jima sledili še dve drugi. Tovarne naročil nimajo, zlasti ne inozemskih, ker je vojna ustavila večji del gradbene delavnosti, ponekod pa so bile naše tovarne tudi izrinjene po tujih iz tržišč. Najhujeje je pač za delavstvo, v zimskih mesecih, ko tudi drugega dela ne more dobiti.

Od tu in tam

Novo uredbo za zagrebsko vseučilišče bo izdal ban banovine Hrvatske. Srednješkolska uredba je bila že izdana in jo sedaj uveljavljajo, zato bodo sedaj tudi vseučilišče preustrojili tako, da bo odgovarjalo hrvatskim kulturnim potrebam. Do sedaj je imela celotna univerza svoj enotno uredbo, po- slej pa bo imela vsaka fakulteta svojo uredbo, v kateri bodo spremenjena tudi določila o nastav- ljanju vseučiliških profesorjev.

Z nafto in petrolejem je naša država že spet založena, ker prihaja nemoteno nafta iz Rumunije, v nekaj dneh pa jo bo k nam začela voziti tudi neka italijanska trdnjava iz Trsta. Rumunija zahteva za nafto zgolj devize, toda sedaj je baje spet pri- pravljena pristati na prejšnji način plačevanja, ki je bil na pol kilinski. Odvisno pa je to od volje petrolejskih družb v Rumuniji. Iz Italije pa bomo dobili 30.000 ton.

Za 1 milijardo in 121 milijonov dinarjev lesa smo lani izvozili iz naše države. V primeri s pred- lanskim izvozom se je torej povečal za dobro četr- tino. Najbolji kupec je bila Italija, nato pa slede Madžarska, Nemčija, Anglija, Grčija, Francija in Argentina. Najbolj se je izvoz lesa povečal v ne- klirinske države. Posebno se je izvoz dvignil je- seni, ko je iz svetovnega lesnega trga izginila Finska in za njo deloma tudi Švedska.

Hrvatski učitelji, ki so zborovali v Zagrebu, so sklenili popolnoma likvidirati podružnico Jugo- slovenskega učiteljskega združenja in izstopiti iz centrale, ki je v Beogradu. Zastopana so bila uč- teljska združenja iz 78 okrajev, sklep o likvidaciji pa je bil sprejet soglasno. Obenem bodo tudi vse imetje svojih podružnic prenesli na novo Zvezo hrvatskih učiteljskih združenj.

Tretjo jugoslovansko ladjo so zaplenili nedavno Angleži. Tovarna ladja »Beograd« je plula iz Grčije v Split, toda na krovu je imela tudi tovar, namenjen Trstu. Na odprtem morju je neka angleška kontrolna ladja »Beograd« ustavila in pregledala. Ker se je Angležem zdel del tovora sumljiv, so našo ladjo od- vedli na Malto. Tam bodo sumljivi tovar izkrcali, ladjo pa nato izpustili. Vojno stanje v Evropi in zla- sti angleška blokada sta močno vplivali na promet v jugoslovanskih pristaniščih. Promet se je občutno zmanjšal.

O nekem novem »izumu« znanega akrobata Aleksića poročajo iz Beograda. Mož se je bil pro- slavil s svojo posebno akrobatsko točko »človek- granata«, ko je iz svojega posebnega topa izstrelil človeka, ki je nato padel na razpeto mrežo. Pred letom pa se mu je pripetila nesreča, ko je njegov tovarnik odletel iz topa tako nesrečno, da si je zlo- mnil tilnik in umrl. Aleksić je imel potem precej posla s sodiščem, sedaj pa javljajo, da je iznašel novo pripravo, s katero bo prikazoval nevidnega človeka. Tri mesece se je ukvarjal s posebno pri- pravo za zgoščevanje ultravijoličnih žarkov. Prvi poskusi so menda uspeli. Posadil je na stol člo- veka in ga obsijal s temi žarki. Človek je postal neviden, le stol je ostal viden. Aleksić pravi, da je vložil v ta svoj novi »izum« vse svoje premoženje, vendar pa upa, da se mu bo trud obilno poplačal.

V stavko so hoteli stopiti bolnišniški strežniki in drugo bolnišniško pomožno osebje zagrebških bol- nišnic zaradi pretežkih delavnih pogojev in drugih neugodnosti. Banske oblasti je nato odredila an- keta, na kateri so ugotovili, da morajo strežniki opravljati svoje delo tudi po 16 ur na dan in da so mnogokrat dobivali zelo slabo hrano. Njihove plače so skromne, služba pa zelo odgovorna. Ban- ska oblast je zato potrdila sklep ankete, da se da strežnikom in pomožnemu osebju kot enkratna pomoč še ena plača, obenem pa se bo vprašanje njihove povišice uredilo do 1. aprila, ko stopi v veljavo novi preračun. Ta čas pa bo banska oblast tudi poskrbela, da bo država izplačala ves denar, ki ga dolguje zagrebškim bolnišnicam, kar znaša okrog 8 milijonov dinarjev.

V gimnaziji v Loznici sta se spoprijeli dve profesorici. — Prva, ravnateljeva soproga, je na- padla drugo profesorico, soprogo znanstvenika. Obe sta se obmetavali z najbolj »izbranimi« izrazi, do- kler ni nazadnje ravnateljeva žena zgrabila kom- kurentko in jo temeljito zlasala. Ves dogodek je potekel v proforski sobi vprito tovaršev. Nazad- nej je prišla ta dogodivščina, ki je v kraju izzvala silno zanimanje, pred sodišče, ki je odmerilo ra- vnateljici ženi nekaj stotakov denarne kazni, zdrav- nikovo ženo pa je oprostilo.

S samokresom se je hotel maščevati nad pro- fesorjem sedmošolec v Leskovcu Vojislav Radova- nović. Ko je profesor latinščine razdeljeval spri- čevala, je dobil svojo knjižnico tudi Radovanović. Ni mu bilo všeč, da je dobil slab red v latinščini in je zato stopil k profesorju in ga vprašal, če mu je mirne duše in čiste vesti napisal tako slab red. Profesor mu je mirno odgovoril, tedaj pa je dijak potegnil samokres in ga naperil proti njemu. Pro- fesor se je naglo skril za katedro, samokres pa je na srečo tudi odpovedal. Hip nato je profesor pre- vrnil katedro na dijaka, ostali dijaki pa so mu iz- rok vzeli orožje. Fant bo seveda težko občutil po- sledice svojega nepremišljenega dejanja, ker bo bržkone izključen iz vseh naših srednjih šol.

Za 5 in pol milijona dinarjev je večji letošnji preračun banke uprave v Skoplju. Povečanje je prišlo zavoljo odplačevanja nove banke palače, največ pa zaradi novih izdatkov za zaščito prebi- valstva pred napadi iz zraka. Kljub večjim izdat- kom pa preračun ne določa nobenih novih davkov ali davkov, ker pač računa na večji donos sedanjih davkov.

Zaradi naglega dviga toplote se je začel topiti tudi led na doslej zamrznjenih rekah. Valovi naraš- tlih rek vala s seboj ogromne ekvivalentne ledu, ki postaja čedalje bolj nevaren mostovom. Posebno eo v nevarnosti mostovi čez Savo v njenem spodnjem teku. Sava sama pa je narasla pri Slav. Brodu včeraj za 80 cm. Pač pa poročajo, da so v več krajih na- rašle manjše reke in prestopile bregove. Večje reke »enkrat se niso nevarne«.

Grozno dejanje je naredil 15 letni deček v Mač- kovcu pri Čakovcu Ivan Marković je bil lani na se- zonskem delu v Nemčiji. Doma je imel, čeprav komaj 15 let star, svoje dekle, katero pa se mu je med nje- govo odsolnostjo izneverilo in se poročilo z drugim. Fantček tega ni mogel mirno preboleti. Pred nekaj dnevi je prišel pred njeno hišo in poklical nezvesto dekle. Začel se je od njega turbošno poslavljati, ko pa je stopil iz hiše dekletov oče, je Marković po- tegnil pripravljene samokres in z enim strelom Ku- zmića ubil. Z drugim strelom pa je še sam sebi kon- čal življenje.

Toplo vreme zadnjih dni in pa dež sta povzro- čila po vsej državi naglo topjenje snega. Posebno toplo je bilo v Primorju, v Mostarju pa je bilo celo 17 stopinj nad ničlo. Ponekod so reke že pre- stopile bregove in so preplavile več cest, zlasti v Severni Srbiji. Vendar pa kaže, da do hudih po- vodnjak za enkrat še ne bo prišlo.

Krasen in zabaven film po motivih istoimenske Rossinijeve komične opere

Reprezentativen film z najboljšimi pred- stavniki španske umetnosti!

Razkošje humor, ples, muzika in petje

Kino Union, tel. 22-21

SEVILJSKI BRIVEC

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Ljubljanskim pivcem za pepelnico

Ljubljana, 7. februarja.

Tam na mokrem robu Ljubljane so na pustno nedeljo zvečer plesali tak ples, da je tekla kri. Na stotine in stotine veselih obože- valcev Pusta pa danes mlo toži in po zgledu starodavnega svetega rojaka vzdihuje z neko- liko spremenjenimi njegovimi besedami: »Od- pusti mi, o žena, saj sem pil dalmatinca.« Tako se namreč skoraj vsak ljubljanski vinski bratec izgovarja samo na dalmatinsko vino, čeprav strokovne instance za vino o dalmatincu govore precej drugače. Trde namreč, da je prav velika mera dalmatinca, ki jo v Ljubljani popijemo, zelo krščena.

Kar se strokovnjakstva vinskih prijateljev v Ljubljani tiče, vlada po lepi naši domovini velik dvom o njih sposobnosti. Vinogradniki in kletarji ter trgovci z vinom, ki zalagajo Ljub- ljano, namreč tako sodijo o ljubljanskih piv- cih, da je za njih okus tudi najslabša broza odlična kaplja.

Približno takega mnenja je pa tudi naj- višja avtoriteta o tem vprašanju, namreč ljub- ljansko združenje gostinskih podjetij. V skr- beh za dober glas ljubljanskih gostilničarjev se namreč organizacija gostilničarjev na vse načine trudi in prizadeva, da bi ljubljanci pili zdravo in dobro vino. Združenju gostinskih podjetnikov se je pridružila tudi mestna upra- va, saj se je tudi sama prepirala, kako veliko škodo ima zaradi slabih, krščenih vin. Zato se mestna uprava že podrgno leto trudi, da bi dobila pravico ustanoviti lastno preizkuševal- nišče za vino v svojem laboratoriju za preiz- kušanje živil pri mestnem tržnem uradu.

Po podatkih mestnega trošarskega urada dobimo na leto v Ljubljano 4 milijone litrov vina. Po trditvah poznavalcev in po pregledu registrov je bilo od tega vina vsaj dva milio- na litrov dalmatinca. Združenje gostinskih podjetij je pa tudi ugotovilo, da v Ljubljani popijemo mnogo več vina nego ga uvažamo. Poštene gostilničarje namreč sami domneva- jo, da brezvestni prodajalci vina pomnože vino vsaj za 20 do 30% z vodo.

Če po teh podatkih računamo samo 20% vode, ki sta z njo krščena dva milijona litrov čistega in nepokvarjenega dalmatinca in dru- gega vina, izgube država, banovina in mestna občina na davčnih okroglih 2.250.000 din vsa- ko leto. Če računamo samo najcenejše vino po 8 din liter, plačajo ljubljanski pivci na leto samo za vinu prilito vodo 3.200.000 din, domi- šljamo pa, da je to samo za vinu prilito vodo.

Športne vesti

Atletski šport v Jugoslaviji se ureja počasi

V nedeljo je bila v Beogradu pod pred- sedstvom g. Veljaka Ugrinića seja Atletske zveze kraljevine Jugoslavije, pri kateri je bilo sprejetih nekaj važnih sklepov. Ljubljansko atletsko podzvezo sta na tej seji zastopala de- legata gg. Finec Milan in Černe M. Glavna tema seje je bila redakcija načrta za nova pravila Atletske zveze. Poleg tega pa je bilo na sporedu tudi nekaj drugih važnih tekočih zadev, ki jih je bilo treba rešiti.

Sklepi, ki so bili pri tej seji sprejeti, so naslednji: ponudba Italije za atletski dvoboj jugoslovanske in italijanske reprezentance je bila sprejeta. Dvoboj bo 7., 8. in 9. junija v Rimu. S tem dvobojem naj bi se učvrstili pri- jateljski odnosi obeh kraljevin Italije in Jugo- slavije. Soglasno je bil sprejet predlog Srbske atletske zveze, da bo ona organizirala medna- rodno srečanje z Madžarsko. Ta dvoboj bo v drugi polovici meseca junija v Beogradu. Iz- birne tekme za udeležbo naših tekačev na cross-countryu v Istanbulu 24. marca bodo na progi 7500 m v Ljubljani, in sicer 10. marca. Vsaka narodna zveza bo poslala na ta izbirni tek svoje najboljšje tekače. Državno prvenstvo v teku čez drn in strn na progi 10.000 m bo 14. aprila na teritoriji Hrvaške atletske zveze.

Ker pri prvi seji Atletske zveze kralje- vine Jugoslavije ni prišlo do dopolne soglas- nosti načrta glede novih pravil, se je tudi v Beogradu razpravljalo o teh vprašanjih. Naj- važnejše točke, o katerih je bil govor, so bila vprašanja o sedežu vrhovne zveze, o teritori- alni pristojnosti posameznih samostojnih na- rodnih zvez, o načinu volitev upravnega odbo- ra atletske zveze in o načinu glasovanja za izpremo- bo pravil itd.

Glede pristojnosti posameznih narodnih zvez ni prišlo do soglasja. Slovenci in Srbi so stali na stališču, da je pristojnost narodnih zvez ista kakor politična pristojnost. Hrvati so pa stali na stališču, da je Srbska atletska zveza pristojna samo za kraje predvojne Srbije in Črne gore, slovenska za teritorij dravske ba- novine, hrvaška pa za teritorij hrvaške bano- vine. Drugi klubi se pa lahko prijavijo v di- rektno članstvo zvezi.

Tudi o vprašanju sedeža zveze je bilo mno- go brezplodne debate, ki se tudi ni končala. Končno so Hrvati predložili tole rešitev: sedež atletske zveze kraljevine Jugoslavije naj bi se menjal in bi se vsako tretje leto prenesel enkrat izmenoma v Ljubljano, Beograd in Za- greb. V primeru pa, da kaka narodna zveza ne bi hotela imeti zase sedeža atletske zveze, bi prišlo na vrsto ono mesto, ki bi bilo na na- slednjem mestu. Tudi v tem vprašanju ni pri- šlo do soglasja. To vprašanje bo dokončno re- šeno 18. februarja v Ljubljani. Nerešeno je bilo tudi vprašanje načina glasovanja za iz- premembo pravil. Predstavniki Slovencev in Srbov so stali na stališču, da je za izpremembo pravil zadostna običajna večina glasov, Hrvati so pa zastopali mnenje, da morajo biti za iz- premembo pravil soglasne vse tri narodne zve- ze. Tudi to vprašanje je odloženo na kasnejši datum.

Sporazum je bil dosežen le glede volitev upravnega odbora vrhovne zveze. Vrhovna zve- za bo v bodoče sestavljena tako, da bo občni zbor Atletske zveze kraljevine Jugoslavije iz- bral samo predsednika zveze, ostalih 12 članov upravnega odbora pa bodo delegirale posa- mezne narodne zveze. Nadalje je bilo spora- zumno tudi določeno, da se vse podpore atlet- ski zvezi razdelijo med posamezne narodne zveze v razmerju 1:1:1. To so v kratkem iz-

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«											
Kraj	Baromet- rsko stanje	Tempe- ratura v °C		Relativna vlaž- nost v %	Oblačnost od 1-10	Veter (amer. jakost)	Pada- vine		m/m	vrsta	
		naj- večja	naj- manjša								
Ljubljana	767.4	2.1	0.5	93	10	NW,	7.5	dež			
Maribor	765.7	1.3	-1.0	90	10	0	3.0	dež			
Zagreb	767.	2.0	0.0	90	10	0	—	—			
Belgrad	767.7	4.0	0.0	90	10	0	—	—			
Sarajevo	768.4	5.0	0.0	90	10	0	—	—			
Vis	766.1	9.0	7.0	90	10	S ₂	—	—			
Split	764.7	12.0	8.0	90	10	N ₂	—	—			
Kumbor	764.5	15.0	10.0	90	10	NNE ₂	—	—			
Zirje	765.5	9.0	5.0	90	10	0	—	—			
Dubrovnik	764.7	14.0	10.0	80	10	NE ₂	1.0	dež			

Vremenska napoved: Večinoma oblačno in megleno vreme. Toplota zraka nespremenjena.

Koledar
Danes, sredo, 7. februarja: Pepelnica.
Četrtek, 8. februarja: Janez Mat.

Obvestila
Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyr- ševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta 47.
»Srednjeveški cehi med Slovenci« je naslov predavanju, ki ga bo imel v petek 9. t. m. ob 20 v Franciskanski dvorani g. prof. dr. Blaznik Pavel. Brez dvoma je bila to najmočnejša organizacija v erodnem veku. Tudi pri nas je bilo cehovstvo mo- čno razširjeno, tako da njegove korenine segajo še v današnji čas. Prosvetna zveza je s tem predava- njem odkrila nov list zgodovine našim ljudskim pla- stem. Predprodaja vetopnic pri Prosvetni zvezi, Mi- klošičeva 7 in v trgovini Stiličji za Franciskansko cerkvijo.

V Narodnem gledališču v Mariboru gostuje v četrtek 15. t. m. Mrakova gledališka skupina iz Ljubljane. Gostje bodo uprizorili najnovejšo Mra- kovo tragedijo »Stari Rimljan«, ki prikazuje v petih razgibanih slikah tragičen razpad ljubljanske me- ščanske rodbine. Delo je bilo uprizorjeno v Ljubljani že večkrat z velikim uspehom.

Predavanje SPD. Slovensko planinsko društvo pripravlja zanimivo predavanje dr. Svetozarja Ile- šiča pod nazivom »Gora in človek v gospodarskem pogledu«. Predavatelj bo obravnaval življenje člo- veka v visokih gorah, izrabo visokogorskih tal v borbi tamošnjega prebivalstva za svoj življenjski ob- stanak in drugo. Predavanje bo v torek dne 13. t. m. ob 20 v »Beli dvorani« hotela Union na Miklošičevi cesti (ne v dvorani Delavske zbornice kot običajno). Stevilni diapositivi bodo pojasnjevali zanimiv pre- davanje. Planinci pridite v čim večjem številu na to prireditve, ki bo pokazalo naše planine z gospodar- ske strani.

Ljubljansko gledališče

Drama. Začetek ob 20.
Sreda, 7. februarja: »Profesor Klepec«. Red Sreda.
Četrtek, 8. februarja: »Praznik cvetočih češenj«. Premiera. Premierski abonma.
Petek, 9. februarja ob 8 popoldne: »Striček Vanja«. Dijaška predstava. Izven. Globoko znizane cene od 14 din navzdol.
Sobota, 10. februarja: »Na prisojni strani«. Red A.

Opera. Začetek ob 20.
Sreda, 7. februarja: »Rusalka«. Red Četrtek.
Četrtek, 8. februarja zaprto.
Petek, 9. februarja zaprto.
Sobota, 10. februarja: »Gorenjski slavček«. Red B.

V Klubudovi japonski igri »Praznik cvetočih češenj« so ustvarili nepozabne like: Jan v vlogi princa Kwana, Vida Juvanova kot Kotaro, Šaričeva v vlogi njene matere, Gregorin kot učitelj Genzo, Tonani — Marija Vera, nadalje se igrajo: Skrbinski, Debevec, Jerman, Plut in Potokar. Režiser: Ciril Debevec.

Opozarjamo na dijaško predstavo, ki se bo vr- šila v petek ob 15 popoldne znizanih cenah od 14 din navzdol. Uprizorili bodo Čehovljevo igro »Stri- ček Vanja« s Cesarjem v naslovni vlogi. Dijaštvo opozarjamo, naj ne zamudi te predstave, ker bo imelo priliko spoznati svojstven slog tega znami- tega ruskega pisatelja človeške duše in občutij.

Dvorakova »Rusalka« je najpoetičnejša slovan- ska opera, polna mehke in nežnih občutij, ki se prelivajo tako v pravljicnem dejanju, kakor tudi v blestečem melodioznem glasbenem delu. Zgodba sama sicer nima ostrih dramatičnih konfliktov, je pa kljub svoji odmaknjenosti v nerealni svet bajke prijetno človeška in prirčno topla. Naša letošnja uprizoritev je zabeležila v Debevevi režiji in pod Štritarovo taktiko izredno lep sprejem. V glavnih partijah se zlasti odlikujejo Heybalova, Franci, Lupša in Ko- gejeva. Partijo knežne bo pri nocojšnji predstavi pela Vidaličeva, dočim sodelujejo še Barbičeva, Sla- doljev, Rakovec, Polajnarjeva, Medveščekova in Ru- nikova.

Red B bo imel v soboto v Operi predstavo »Go- renjskega slavčka«, s katerim nam je Foerster ustvaril prav prikupno delce, polno domače toplote, naše pesmi in naših ljudi. Dejanje je sicer malce romantično nadahnjeno, je pa preprejeno tudi s se- gavostjo. V naši uprizoritvi nastopajo Ribičeva, Franci, Anžlova, Spanova, Barbičeva, Zupan, M. Sancin, Orel in Dolničar. Dirigira A. Neffat, re- žira D. Zupan.

Bariton Boris Popov, ki ga naše občinstvo že prav dobro pozna in ceni, bo v kratkem gostoval v partiji grofa Lune v Verdievem »Trubadurju«. Gost je bil svojčas nekaj časa tudi član naše opere in ga imamo od tedaj v spominu kot umetnika visokih kvalitiet, zato bo njegov nastop nedvomno vzbudil obilo pozornosti. Manrica bo pel Franci, Leonoro Basičeva, Azuceno — Kogejeva. Dirigent: dr. Švara.

Mariborsko gledališče
Četrtek, 8. febr., ob 20: »Othello«. Red A.
Petek, 9. febr.: zaprto.
Sobota, 10. febr. ob 20: »Cigan baron«. Red C.
Premiera.

Gledališki abonenti redov A in C se opozar- jajo, da so tehnični razlogi zahtevali spremembo nji- hovega, že v nekaterih dnevnikih objavljenega vrst- nega reda v tem tednu. Torej bo »Othello« (za red A) v četrtek, »Cigan baron« (za red C) pa v soboto.

POLENOVKA
suha in namočena, odlične kakovosti, vedno na zalogi. Kovačič, Miklošičeva cesta 23.

Angleška lovška letala še vedno neprekosljiva

Nekaj vrst teh letal sploh še niso pokazali in podrobnosti o njih drže v največji tajnosti

Nad uspehi svojih letal v sedanji vojni Angleži niso bili razočarani. Dosegli so to, kar so pričakovali od svojih najmodernejših vrst letal. Vendar so zadnje čase zaradi novih nemških letal vrste »Messerschmidt«, s katerimi so se imeli priliko boriti v nedavnih spopadih nad angleško zadnjo obalo in nad nemškimi pomorskimi oporišči Helgoland in otokom Sylt, začeli mnogo misliti na to, kako bi svoje tipe letal še bolj izpopolnili, ker so se jim Nemci s svojimi »Messerschmidt« tehnično že kar nevarno približali.

Angleška lovška

letala vrste »Spitfire«

so še vedno najhitrejša lovška letala na svetu. Dosežejo hitrost 365 angleških milj, ali približno 587 km na uro. Imajo po en motor in osem strojnic, v vsakem krilu po štiri. S strojnimi upravljavci letalec s tem, da enostavno pritisne na gumb. Vse strojnice lahko streljajo istočasno ter merijo točno v isti cilj. Oddajo lahko v eni sekundi 200 strelcev.

V dvojni oziroma na angleška lovška letala vrste »Spitfire« boljša kot pa nemška lovška letala tipa »Messerschmidt 109«. Prvič v tem, da »M. 109« dosežejo lahko hitrost le 354 angleških milj, ali 570 km na uro, drugič pa, ker imajo nemška letala le po štiri strojnice. Sicer imajo »M. 109« tudi top, vendar pa so mnogi o učinkovitosti tega topa zelo različna, vsaj v Angliji.

Druga vrsta angleških lovskih letal je

»Hurricane«.

Tudi ta letala imajo po osem strojnic, katerih cevi so obrnjene naprej. So nekoliko večja kakor pa »Spitfire«, zato pa imajo tudi nekoliko manjšo hitrost. Letijo lahko kvečjemu s hitrostjo 330 milj na uro, kar je prav za prav že tudi lepa hitrost. Med prvotnimi letali so dalje najmodernejša letala tipa

»Bristol-Blenheim«.

ki imajo po pet strojnic, od katerih je ena obrnjena nazaj. Te vrste letalo ima dva motorja. Zadnje čase so začeli graditi tudi letala tipa

»Boulton Paul Defiant«.

Sicer ne morejo leteti s takšno hitrostjo kot »Hurricane«, imajo za to drugo prednost. Njihove strojnice so nameščene v vrtečem se stolpcu na trupu tako, da lahko streljajo na vse strani, ne da bi se moralo letalo samo obračati. V zadnjih spopadih se je izkazalo, da so mnogo bolj uporabna takšna letala, katerih strojnice se dajo poljubno vrteti na vse strani. Zato so v Angliji predvsem počeli proizvodnjo takšnih letal.

Toda te vrste lovskih letal, ki smo jih zgoraj navedli, pa še niso vsa. Angleži imajo še nekaj drugih tipov, od katerih jih nekaj sploh še niso pokazali in jih drže še v strogi tajnosti. O enem takšnih tipov so razpravljali angleški poslanci v spodnji zbornici malo prej, preden se je vojna začela. Po svoji hitrosti baje prekaša celo letala vrste »Spitfire«, t. j. tista letala, ki danes veljajo za najhitrejša na svetu. Neko novo vrsto letal so Angleži hoteli »posvetiti« najnovejšim nemškim lovskim letalom tipa »Me 110«. Ta letala so Angleži tudi že preskusili v letalskih spopadih nad otokom Sylt in nad Helgolandom. Pravijo, da so se izborno izkazala. Iz tega bi lahko sklepali, da nemški lovci le niso

dosegli tako sijajnih uspehov, kakor pa so o njih poročala nemška uradna obvestila. To novo angleško letalo ima dva motorja in je baje 20 milj na uro hitrejša kot pa »Me 109«, torej celo 10 milj hitrejša kot »Spitfire«. Strojnice ima takšno letalo štiri, toda dve sta giblivi in nameščeni na hrbtu. »Me 110« nima več samo enega, pač pa dva topa, ki neseta zelo daleč. V Angliji pravijo, da ne bi bili nič presenečeni, če bi Nemci ta letala uporabili kot spremstvo bombnikov nad Severnim morjem.

Tekma, kdo bo zgradil popolnejše letalo

Iz vsega tega se vidi, da se je začela pravcata tekma, kdo bo zgradil boljše, hitrejša in odpornejša:

Pred podivjanimi psi so se morali zabarikadirati

Zaradi škodljivih zajcev so v Avstraliji zaredili pse, da bi jih iztrebili, pa so še sami postali prava nadloga

Daljna Avstralija je na zajcih najbogatejša dežela na svetu. Približno pred 30 leti ni na tej celini živel niti en dolgoživec. Zajci so v Avstralijo prinesli iz Evrope in jih pustili, da so se evobodno množili. Ker pa tu ni bilo takih živali, ki bi zajce iztrebljale in je tudi podnebje izredno ugodno za njihov obstanek, so se te skrajno plah in hitre živali tako namnožile, da so že čez kratek čas povzročile ogromno škodo poljedelstvu, posebno po velikih farmah. Da bi se uničevanje poljskih pridelkov ustavilo, so farmarji napovedali zajcem vojno in samo so v enem letu polovili nad 30 milijonov zajcev.

Da bi se pa sploh preprečilo nadaljnje razmnoževanje zajcev, so v Avstraliji zaredili in izurili veliko število psov, ki naj bi zajce polovili. Največji prijatelj človeka so v začetku res nadvse uspešno opravljali svojo dolžnost in polovili ogromno število »ljubiteljcev zelišč«. Toda že po kratkem času so tudi psi popolnoma podivjali in postali še bolj nevarni od zajcev, ker so začeli napadati tudi ljudi. Zaradi tega so oblasti zapovedale, da je treba poleg zajcev loviti tudi divje pse. Po najnovejših podatkih so polovili do sedaj že okrog 80.000 takih psov.

Poleg psov pa so v Avstralijo vpeljali tudi lisice, prav tako v upanju, da bi lovile škodljive zajce. Zgodilo se je podobno, kakor s psi. Obilna hrana in druge ugodnosti so pripomogle, da so se tudi lisice v najkrajšem času strahovito namnožile in postale prava nesreča za naselja ter velike farme.

Pred letom dni, je prestalo večje število naselbin v notranjosti Avstralije, posebno v plodnih in bogatih delih z ogromnimi farmami, nedopovedljiv strah pred podivjanimi psi. Cela krdela zbežnih psov so divjala po omenjenih krajih in napadala ljudi. Zaloge hrane proti pasji staklini so bile nezadostne.

Dva meseca ni smel nihče ponoči iz naselja, a v manjših farmah so sedeli ljudje v zabarikadiranih hišah stalno z orožjem v roki. Vse domače pse so morali pobiti, proti besnim psom pa so poslali oddelke oborožene s strojnimi puškami. Ko je nevarnost minila, so bile organizirane posebne straže, za obrambo pred psi in avstralska vlada je brezplačno

lovsko letalo, Nemci ali Angleži. Skoro ne bi bilo na mestu, da bi kdo izdeloval kak tip novih letal v prevelikem številu, kajti utegnili bi se zgoditi, da bi bila ta vrsta prav v kratkem že spet zastarela. V Angliji gledajo pri gradnji lovskih letal predvsem na to, da bi bila letala čim hitrejša, čim odpornejša in tudi čim bolj oborožena.

Medtem, ko so bombniki zgrajeni in oboroženi v glavnem za obrambo, imajo lovška letala predvsem nalogo, doseči čim večje uspehe pri napadih. To sta pri razvoju vojnega letalstva vsekakor glavni smernici.

Pri tej priliki se moremo vsekakor spomniti na eno zadnjih nemških poročil, ki pravi, da v Nemčiji nameravajo graditi tudi čisto lesena letala. Gotovo jim je ta misel padla v glavo zato, ker primanjkuje potrebnih kovin. Vsekakor pa nihče ne dvomi, da bi takšna lesena letala ne bila preveč odporna, čeprav bi utegnili doseči prav takšno hitrost, kot kovinasta. Hitrost je pri letalih že lepa prednost, nikakor pa ni odločilna.

poslala veliko število pušk in streliva. Zajci pa čeprav v mnogo manjši meri, še vedno uničujejo pridelke avstralskih farmarjev.

Se ena slika, ki kaže, kako »resnic« so boji na zahodnem bojišču. Častniki res nimajo drugega posla kot da se zabavajo s cuckom...

Program radio Ljubljana

Sreda, 7. februarja: 7.00 Jutrnji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvočkov (plošče) — 12.30 Resni zvočki (plošče) 12.30 Poročila, objave — 13.00 Napovedi — 13.02 Obisk pri J. S. Bachu (plošče) — 14.00 Poročila — 14.00 Minutina ura — 14.30 Slovenske pravne storitve II. del (g. dr. Josip Zontar) — 19. Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Odgovornost častniškega dela pred narodom in državo (Ludvik Mrzel) Ljubljana — 19.40 Objave — 19.50 Uvod v prenos — 20. Prenos iz ljubljanske opere v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. Vilko Ukmarič) v II. odmoru: Napovedi, poročila.

Četrtek, 8. februarja: 7. Jutrnji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvočkov (plošče) — 12.30 Opretni napovedi (plošče) — 12.30 Poročila objave — 13. Napovedi — 13.02 Opretni trio — 14. Poročila — 18. Poster spored Radijskega orkestra — 18.40 Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) — 19. Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Ministrstvo za ljudsko telesno vzgojo — 19.40 Objave — 19.50 Deset minut zabave — 20. Kvarter fantje na vasi, g. prof. P. Silve — 20.45 Reprodukcijski koncert simfonije glasbe — 22. Napovedi, poročila — 22.15 V oddih igra Radijski orkester.

Drugi programi

Sreda, 7. februarja: Belgrad: 20. Gledališki prenos — Zagreb: 20. Zbor, 20.30 Skladbe — Bratislava: 20.15 Klavirske skladbe — Sofija: 19.50 Opera — Angleske postaje: 21. Simf. konc. — Ankara: 18.30 Gledališki prenos — Bernolmünster: 20.45 Ork. konc. — Budimpešta: 19.30 Opera — Bukarešta: 20.30 Klavir — Trst-Milan: 22.30 Madrigalisti — Rim-Bari: 22.30 Pianino — Florencia: 21. Pihala — Oslo: 20.20 Ork. konc. — Sottens: 21.15 Sodobna gl. — Četrtek, 8. februarja: Belgrad: 20. Humor, 21. Narodne pesmi — Zagreb: 20. Beranovičeve in Dvorakove skladbe — Bratislava: 20.15 Klasična gl. — Sofija: 20. Vokalni in instrumentalni konc. — Angleske postaje: 20. Filharmonični konc. — Ankara: 19.30 Ork. konc. — Bernolmünster: 20.45 Prenos iz Basla — Budimpešta: 20.50 Spominski večer mažarskih pesnikov — Bukarešta: 20.15 Filharmonični konc. — Trst-Milan: 17.15 Vok. konc. — 22.20 Violina — Rim-Bari: 21. R. Straussova opera »Elektra« — Florencia: 19.30 Simf. gl. — Oslo: 20. Filharmonični konc. — Sottens: 21.15 Haydn-Mozart — Stockholm: 20.30 Ork. konc.

Najprijetnejši obisk je — »Obisk«

Pravkar je izšla druga številka ilustriranega družinskega mesečnika »Obisk«. Na naslovni strani prinaša krasen posnetek naše visoke knežje dvojice, kneza namestnika Pavla in Nj. kr. Vis. knežinje Olge, ko sta bila na obisku v Zagrebu. Tudi posnetki na drugi strani so posvečeni temu obisku. Uvod v številko nam pripravi mesečni koledar z reprodukcijo Jakčevega »Prešerna« in z važnimi mesečnimi kulturnimi obletnicami. Sledi sestavek »Temne globine«, ki je vzlet iz l. zvezka »Izbranih epigov« največjega zastopnika slov. modrosti, dr. Aleša Useničnika. Zgodbo pohabljenca nam na pretenljiv način prikaže mladi, nadarjeni Jože Krivec v svoji črtici »Invalid«. Kratka humoreska »Najtrše buče« nas povede v slovaško vas ter nam približa mišljenje slovaškega človeka ter njegov smisel za dotip. Roman »Juarez in Maksimilijan«, ki bo izhajal vse leto, je tudi tokrat opremljen z lepimi ilustracijami. Prav zanimiva je priobčitev slovenskih »Sembilijinih bukev«. To stran je okrašen ter opremljen s primernim komentarjem Niko Kuret, ilustriral pa je na neprekosljiv način naš znani slikar Slavko Pengov. Poučen in izčrpen je sestavek »Slovenska slovnica v 350 letih«. Prav informativen je članek Janka Hafnerja, »Zgodovina tekočega zlata«, v velikih, pa jasnih obrisih podan pregled »patrolejske« zgodovine. Odličan, prav gotovo eden najpomembnejših člankov v reviji je »Svet v mesecu dni vojne«. Avtor, novinar in publicist Ruda Jurčec, nam na edinstven način razgrinja kronološki razvoj svetovnih dogodkov ter nam s svojim sočnim in jedratim komentarjem pojasnjuje z markantnimi črtami tudi razmerja sil in njihova prizadevanja iz najširše perspektive. Oddelek »Moda-Znana-Družina«, bogato opremljen z risbami, ustreza tudi najzahtevnejšim bralkam, prav tako njegovi pododdelki »Kuhinja in gospodinjstvo«, »Nekaj pletenja«, »Dve večerni obleki«, in drugi. Nekaj tehničnih misli o ravnanju z rastlinami in stanovanjih je prispeval Juvan Marjan. Tehten in zelo informativen je članek novinarja in publicista Draga Potočnika »Posog države v zasebnem gospodarstvu«. S krepkim akcentom nas avtor opozarja na gospodarske naloge, ki so bile postavljene pred nas, nevtalce. V »Obisku pri knjigah« nas Ivan Čampa seznanja z novimi pridobitvami našega književnega trga. Ciril Soukal zaključuje svoj zanimivi športni sestavek »O največji ekakalnici sveta«. Sledita dve poučno-znanstveni kramljanji, »Knjiga narave govori« in »Skrivnost rasti, počitka in umiranja v rastlinju«. Najmanjšim prijateljem sta namenjeni »Dve pravljici«. Lega, odlično komentirana partija in trije problemi izpolnjujejo tokrat šahovsko rubriko. Spretno sestavljene »Uganke prevejanke«, prvi sestavek iz slovite knjige Georgeja Lafuméeja »Skrivnosti Scotland Yarde«, etran dobrih smešnic ter rubrika za fotoamaterje zaključujejo (50 strani!) to številko, ki ima osem strani ilustracij v bakrotisku (Meščanska šola na Viču, Nepoznana Finska, V postu, Film, Gledališče in prelep motiv iz zimске prirodi!) ter krasno, mnogobarvno prilogo. Posebna privlačnost te odlične nove revije so književne nagrade za tiste naročnike, ki bodo do konca februarja poravnali vso naročnino. Te književne nagrade niso paberkli, ampak knjige, po katerih vlada na književnem trgu največje povpraševanje. Revija stane celoletno 72 dinarjev ter se naroča v upravi, trgovina Ničman v Ljubljani.

Na podlagi uradnih statističnih podatkov je bilo konec decembra 1939 v USA 9 milijonov brezposelnih.

A. G. Barrilli

DVE BEATRICI

»Povej jim,« je dejal admiral tolmaču, »da lahko takoj odidejo. Stavim jim le en pogoj: Skrbeti morajo, da se Guakanagarijev brat in njegova hčerka srečno vrnejo v rojstno vas.

Domačini so slovesno obljubili, da bodo izpolnili admiralovo željo. Presrečni so bili in niso vedeli, kako bi mu izkazali svojo hvaležnost. Skakali so okrog njega ter mu poljubljali roke in noge.

Ko je bil čoln pripravljen, sta poleg drugih vstopila vanj tudi Tolteomek in Abarima. Ta se je s solznimi očmi ozirala naokrog, da bi zagledala nekoga, a zaman.

Damjan, ki je stal nedaleč proč, je mrmral: »Zbogom, ljubica! Iščeš nekoga, kajne? A kaj hočeš. Plavalasi ljudje so včasih zelo boječile.

Tolteomek je poljubil admiralu roko in dejal: »Veliki Duh naj bo s teboj, dobri poveljnik nebeskih sinov.«

»In s teboj, dragi prijatelj,« je odvrnil admiral. »Reci svojemu bratu, da ga pozdravljam in upam, da bo zelo naklonjen mojim ljudem, ki sem jih pustil v trdnjavi.«

Abarima je še vedno jokala. Admiral jo je tolažil in ji daroval lep niz steklenih biserov in nekaj bakrenih prstanov. Ti darovi so jo nekoliko potolažili.

Kozma pa se je medtem skril v spodnjih prostorih. Ko se je čoln oddaljil od ladje, ga je Damjan šel iskat.

»Odsla jel« mu je zaklical, kakor hitro ga je zagledal. »Le oddahni si prijateljček! A brez mene bi se ne bil na tako lep način iznebil lepe oboževalke tvojih zlatih las.«

»Pusti že vendar enkrat v miru nesrečne lase. Res si mi napravil sedaj veliko uslugo; a priznati moraš, da sem te jaz rešil iz mnogo večje nevarnosti.«

XXXIII. poglavje.

Ko se je čoln vrnil, sta obe ladji odpluli iz zaliva. Domačini so na obrežju navdušeno pozdravljali admiralu, ki jim je vrnil njihove brate.

16. januarja l. 1493 je Kolumb zapustil otok Haiti in krenil proti

68

Evropi. Močan veter od zahoda je gnal ladje z veliko naglico proti domovini. 10. februarja so se že bližali Azorskim otokom.

12. februarja, ko so že mislili, da bodo vsak hip zagledali zemljo, je začel pihati močan nasproten veter in morje je postajalo vedno bolj nemirno. Drugi dan je bilo še huje; nebo se je zastrlo s temnimi oblaki in izbruhnila je strašna nevihta. Valovi so se poigrali z ubogimi ladjami, kot da bi bile orehove lupine. Ničesar ni bilo mogoče storiti. Vdati se je bilo treba v usodo in biti pripravljen na najhujše. 14. februarja se je morje nekoliko pomirilo; a ta mir je trajal le malo časa. Kmalu se je zopet dvignil močan veter. Ubogi ladji sta bili zopet prepušteni valovom na milost in nemilost. Ker je noč, ki je sledila viharnemu dnevu, bila zelo temna, je admiral velem obesiti vrh jambora luč, da bi ladji mogli ostati druga poleg druge. Sredi noči pa je »Pinta« izginila.

Kolumb je trepetal za usodo svojih ladij in mornarjev. Upal je, da bo, ko se zdani, zopet zagledal »Pinto« in da se bo morje pomirilo. A niti ena, niti druga izmed njegovih želj se ni uresničila. Nebo se je sicer zjasnilo in sonce je zopet posijalo, o »Pinti« ni bilo ne duha ne sluha. Ubogo »Nino« pa so valovi še vedno divje premetavali sem in tja.

Ker so mornarji izgubili vsako upanje, da bi se rešili, so se zaleteli k molitvi. Zaobljubili so se, da bodo šli vsi skupaj bosi v Marijino svetišče v deželi, kjer najprej pristanejo. A zdelo se je, da jih nebo ne sliši. Valovi so neprestano premetavali ubogo ladjo.

Kolumb se nikakor ni bal smrti; saj ji je že večkrat gledal v obraz. Bolelo ga je le, da bo z njim izginilo v morske globine tudi njegovo veliko odkritje. Še bolj tesno mu je bilo pri srcu, ko je gledal svoje obupane mornarje in mislil na one, ki so ostali v novem svetu in ki se ne bodo nikdar več vrnili v domovino, če se on ne vrne v Španijo in ne poroča o njih.

Vzel je pergament, napisal nanj kratko poročilo o svojih odkritjih in ga naslovil na španska vladarja. Zapečatil ga je in napisal na zunanjo stran, da naj ga najdilež izroči, ne da bi ga odprl, španskima vladarjema, za kar bo prejel bogato nagrado. Zavil je pismo v vosek, ga vtaknil v pločevinasto škatlo in vrgel škatlo v morje. Drug list, enako spravljen, je položil na varen kraj na krovu, da bi, če se ladja potopi, ostal na površju in bi ga našli mornarji ali pa bi ga morje vrglo na obrežje. Ko je to dovršil, se je čutil olajšanega.

Kmalu pa se je veter polegel in tudi valovi so postajali vedno manj divji.

15. februarja je ob prvem svitu mornar, ki je stražil vrh jambora, zaklical, da vidi zemljo. Mornarji niso bili nič manj veseli, kot takrat, ko so prvič zagledali novi svet.

Šele čez dva dni so skušali pristati na enem izmed Azorskih otokov. A ko so hoteli vreči sidro, se jim je utrgala vrv in valovi so zopet zanesli ladjo na odprto morje. Drugo jutro se jim je vendarle posrečilo pristati.

Prebivalci otoka so se silno čudili, kako se je tako slaba ladja mogla rešiti v tako silnem viharju. Še bolj pa so se čudili mornarjem, ki so jim pripovedovali, da so odkrili nov svet. A prav to pripovedovanje jih je spravilo v zelo neprijeten položaj. Polovica moštva je odšla na otok, da izpolni obljubo, ki so jo napravili Mariji v stiski; poveljnik otoka pa jih je dal zapreti. Čakal je, da pridejo tudi drugi z ladje, da tudi te ujame s Kolumbom vred. Poslal je na ladjo tri odposlance z zahtevo, naj Kolumb pokaže svoja poverljiva pisma, kar je ta tudi storil, čeprav je le s težavo zatajeval svojo jezo, nad koliko nasilnostjo. Poveljniku ni ostalo drugega, kot da je ujete mornarje izpustil.

24. februarja je »Nina« zapustila negostoljubni otok in plula naprej proti vzhodu. A še ni bilo konca vseh težav. 3. marca je ubogo ladjo zopet zajel vihar. Zopet so jo valovi premetavali in mornarji so bili vsi obupani.

Sredi noči so ob svitu bliskov zagledali zemljo; a niso je bili veseli, ker so se bali, da bi se ladja ne razbila ob čerh. Tudi niso mogli takoj spoznati, kje da so. Šele jutraj so videli, da se bližajo izlivu reke Tajo.

Kolumb se je bal priti v stik s Portugalci. Ker pa se vihar ni hotel pomiriti, mu ni preostalo drugega, kot da je pristal ob izlivu. Ljudje, ki so že več časa opazovali, kako se uboga ladja bori z razbesnelimi valovi, so mornarje zelo prijazno sprejeli.

Admiral je nemudoma poslal španskima vladarjema sla, da jima sporoči o njegovi srečni vrnitvi in o njegovih odkritjih. Poslal je drugega sla portugalskemu kralju s prošnjo, da bi smel odpluti z ladjo do Lizbone, kjer bi bila ladja bolj varna.

Mnogo odličnih oseb in nešteto radovednežev je prihajalo v pristanišče čestitati Kolumbu. Celo do Lizbone je prodrla vest o njegovem nenavadnem odkritju. Vsi so bili žalostni, ker ni bil novi svet odkrit v korist Portugalski, čeprav je Kolumb najprej ponudil njej svoje načrte.